

نقش ترویج و آموزش در مدیریت تنوع زیستی

اسماعیل کریمی دهکردی^{۱*} و پروانه صفری الموتی^۲

۱- دانشیار گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران (e.karami@znu.ac.ir)

۲- دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی دانشگاه زنجان

چکیده

هشدارهای جدی در مورد تهدید و از بین رفتن تنوع زیستی به واسطه دخالت‌های انسان در طبیعت در بیش از نیم قرن اخیر مطرح شده است. مدیریت تنوع زیستی، از جمله حفظ و احیای آن، سیاستگذاری مناسب، مشارکت فعال و انسجام اجتماعی کنشگران مختلف و ارتقای مشارکت، دانش، بینش، مهارت‌ها، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی در این خصوص از طریق برنامه‌های ترویج و آموزش را می‌طلبد. این نوشتار به دنبال آن است تا مشخص کند در سطح بین‌المللی و ملی چه تلاش‌هایی برای تسهیل و پشتیبانی از برنامه‌های ترویج و آموزش مدیریت تنوع زیستی صورت گرفته است. تحلیل قوانین، پروتکل‌ها، برنامه‌های اقدام و راهبردهای ملی و بین‌المللی نشان می‌دهد که راهبری کنوانسیون تنوع زیستی در سطح دنیا و در سطح ملی موجب شده ارتقای دانش، مشارکت و رفتار انسان‌ها از طریق مرجعیت و برنامه‌های ارتباطات، آموزش و آگاهی‌بخشی عمومی (CEPA) تسهیل گردد. در کشور ایران، این برنامه‌ها نیز در راهبرد و برنامه‌های اقدام ملی تنوع زیستی تا سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۳۰ تعریف شده است، ولی به صورت جدی مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاستگذاران کشور قرار نگرفته است. چارچوب جهانی تنوع زیستی پسا ۲۰۲۰ نیز می‌تواند ارتباطات، آموزش و آگاهی‌بخشی عمومی (CEPA) را به عنوان یکی از راهبردهای توانمندساز و جریان‌ساز در راستای کمک به کاهش تهدیدهای تنوع زیستی و برآورده کردن نیازهای بشر مورد استفاده قرار داده و تقویت کند.

واژه‌های کلیدی: تنوع زیستی، آموزش، آگاهی‌بخشی، اکوسیستم